I-90395

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

1 март, чоршанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда. **№ 43 (1045)**

УМУМХАЛҚ РЕФЕРЕНДУМИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси парламенти ташаббуси билан республика Президентининг ваколатини 1997 йилдан то 2000 йилга қадар узайтириш ҳақида умумхалқ Референдумини ўтказишга қарор қилинди. Парламент қарорини қандай изоҳлаш мумкин?

Биринчидан, Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига асосан

Президент айни вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси ҳамдир. Бу ҳолат Конституциянинг 89-модда, 2-қисмида акс эттирилган.

Маълумки, Ўзбекистон Президенти 1991 йил охирида умумхалқ сайлови натижасида беш йил муддатга сайланган эди, яъни Президентнинг ваколати 1997 йилга қадар давом этиши лозим.

Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси эса 1994 йил охирида сайланиб, беш йил муддатдан иборат ваколатга эга бўлади. Унинг ваколати 2000 йилгача давом этади.

Бундай вазиятда, табиийки, ҳокимиятнинг турли тармоқлари ўртасида ваколат муддатлари жиҳатдан номутаносиблик келиб чиқади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Раиси бўлмиш Президентнинг ва Олий Мажлиснинг ваколатлари ўртасидаги бу номутаносибликка барҳам бериш, қонунчилик ва ижрочилик ҳокимиятлари фаолиятини уйғунлаштириш ва мувофиқлаштириш мақсадида Президентнинг ваколатини Олий Мажлис ваколатлари амал қиладиган муддатга қадар узайтириш тақозо этилади.

Нега бу масала айни ҳозирги кунда алоҳида аҳамият касб этмоқда?

Мамлакатимизда давлатчилик шаклланаётган, бошқарувнинг самарали шакли вужудга келаётган бир пайтда иқтисодиётимизда оламшумул ислоҳотлар жорий этилаётган бир пайтда, маънавиятимиз қайта тикланиб, куч-қувватга тўлиб, халқимиз истиқболига хизмат қилаётган бир пайтда, лўнда қилиб айтганда, халқимизнинг ҳаётини барқарорлаштириш мақсадида аниқ белгилаб олинган сиёсатни оғишмасдан, беҳуда тортишувларсиз, ғоят изчиллик билан охирига етказиш даркор.

Иккинчидан, дунё тажрибаси шуни кўрсатдики, давлат бошқаруви тармоқлари бўлмиш қонунчилик, ижрочилик ва суд ҳокимиятларининг муайян бир даврнинг ўзида шаклланиши уларнинг келажакда ўзаро муносабатларини мувофиқлаштириши учун, олдинда турган муаммо ва вазифаларни оқилона ҳал этишда бир ёқадан бош чиқариб, соғлом муҳит ва соғлом мусобақа шароитида фаол меҳнат қилишлари учун қулай замин яратади.

Қонунчилик, суд ва ижро ҳокимияти ўртасидаги ваколатларнинг вақт жиҳатидан мутаносиблиги сайловчиларнинг айни шу даврдаги онги ва кайфиятига ҳам тўла жавоб беради, мамлакатимиздаги сиёсий-ижтимоий барқарорликни, республикамиз мустақиллигини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Учинчидан, ўтказиладиган Референдум нафақат Президент ваколатини узайтириш масаласига умумхалқ муносабатини белгилабгина қолмасдан, бугунги кунда Ўзбекистонда амалга оширилаётган давлат сиёсатига, ҳаётимизда бўлаётган ўзгаришларга, истиқбол сари қўйилаётган қадамларимизга, умуман, жамиятдаги ислоҳотларга сайловчиларнинг асл муносабатларини ҳам аниқлашга имкон беради.

Тўртинчидан, бугун — режа ва мақсадларимизни амалга оширишнинг энг нозик ва энг масъулиятли бир пайти. Айни шундай шароитда олий ҳамда маҳаллий вакиллик ҳокимиятларнинг ва давлат бошлиғининг фаолияти муддатини муайян бир вақтда ҳал қилиб, ундан кейин ортиқча сиёсий баҳслашувларни, сайлов ташвишлари ва юмушларини йиғиштириб, ҳокимиятнинг барча тармоқлари баробар бел боғлаб, ишончга сазовор бўлган барча шахслар халқимизга берган ваъдаларига вафодор бўлиб, зиммаларига олган мажбуриятларини амалга ошириш учун астойдил ишлаши, меҳнат қилиши керак.

Чуст туманидаги Олмос қишлоғида ишбилармон Саидкамол Акрамов «Семруғ» хусусий ишлаб чиқариш корхонасини қуриб ишга туширган эди. Унда турли-туман кийим-кечаклар тикилаяпти. Яқин кунларда қурилиш учун зарур ашёлар ҳам чиқарилади.

СУРАТДА: уста Мирзоҳид Алишеров.

Т. МАҲКАМОВ тасвири.

МИННАТДОРЛИК МАКТУБИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Улуғ Рамазон ойи муносабати билан менга йўллаган илиқ табрикларингиз учун Сизга ўз миннатдорлигимни билдираман.

Сизнинг олижаноб ҳис-туйғуларингизга қўшилиб, ўз номимдан Сиз, жаноби олийларига сиҳат-саломатлик ва шахсий муваффақият, дўст ўзбек халқига эса тараққиёт ва фаровонлик тилайман.

СУХАРТО,
Индонезия Республикаси Президенти.

«БУЛОҚ» КЎЗ ОЧДИ

Пахтачи туманидаги «Булоқ» хусусий корхонаси хизматчилари ишни савобдан бошлашди.

Корхона жамоаси дастлабки маҳсулотларнинг бир қисмини ҳайрия сифатида кам таъминланган оилалар фарзандларига совға этишга қарор қилди. Ажаб эмаски, кўпнинг дуоси қўл бўлиб, «Булоқ» ёрлиқлари туширилган сифатли кийим-кечаклар дўконларимизда сероб бўлиб қолса...

Ўз мухбиримиз.

ТАШВИШЛАНИШГА АСОС ЙЎҚ

Россия Федерациясининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Ф. СИДОРСКИЙнинг ЎзА мухбири саволларига жавоблари

— Собиқ иттифоқ парчаланиб, янги мустақил давлатлар пайдо бўлгач, Ҳамдўстлик давлатлари ўртасидаги муносабатлар бутунлай бошқача сиёсий, ижтимоий-иқтисодий асосда ривожланмоқда. Ҳозирги даврда Россия Ўзбекистон билан муносабатларини қандай асосларга қураётир?

— Иккала мустақил мамлакат — Россия ҳам, Ўзбекистон ҳам турли соҳаларни ўз ичига олган кенг қамровли икки томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришдан, бир-бирига янада яқинлашувдан МДҲ доирасида, минтақавий ва халқаро миқёсда мустаҳкам ҳамкорлик қилишдан баравар манфаатдордир, десам, янги гап айтган бўлмайман. Бу ҳақда Президентлар Б. Ельцин ва И. Каримов ҳам бир неча бор гапирганлар. Ўзбекистон Президентининг ўтган йил 2 мартда Москвага расмий ташрифи якунида эришилган сиёсий декларацияда ҳамкорлик ва дўстлик йўлидан боришга қатъий аҳд-паймон қилингани қайд этилган. Декларациянинг номи ҳам шундан далолат беради. У «Россия Федерацияси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш ва чуқурлаштириш тўғрисида» деб аталади.

Бу йўлда айрим қийинчиликларнинг вужудга келиши табиийдир. Чунки мураккаб жараён кечмоқда, давлатлараро муносабатларнинг янги андозаси пайдо бўлмоқда. Россия билан Ўзбекистон учун бу андоза иккала мустақил ва эгамен давлат ўртасида иқтисодий интеграциянинг юқори даражасини, шуниси айниқса муҳимки, халқларимизнинг бир асрдан ортиқ даврдаги мустаҳкам алоқалари тарихида тўпланган барча эзгу ва яхши жиҳатларни сақлаб қолган ҳолда амалий ва самарали ҳамкорликни йўлга қўйишни кўзда тутади. Бу каби масалаларни ҳал этиш Россиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси фаолиятининг асосий йўналишини ташкил этади.

— Бир қанча давлатлар, жумладан, Россия оммавий ахборот воситалари ҳам вақти-вақти билан собиқ СССРни тиклаш тўғрисидаги материалларни босиб чиқармоқда, уларда олдинги тузумни қумсаш сезилиб турибди.

Элчи жаноблари, бундай мақолаларга сизнинг муносабатингиз қандай?

— Эски тузумни қўмсаб ёзилган бундай мақолаларга муносабатимиз бир хил, деб ўйлайман. Ўтмишни қўмсаш — психологик ҳодиса бўлиб, у инсон кайфиятини, унинг руҳан ноқулай аҳволда эканини намоён этади. Ҳозир биз бошимиздан кечираётган тарихий бурилиш даврида бундай ноқулайлик учун талай асослар мавжуд. Воқеаларга берилаётган баҳоларнинг, фикрлар ҳар хиллигининг, эҳтирослар жумбушга келаётганининг сабаби ҳам шунда.

Одамларнинг ана шундай кайфиятидан фойдаланиб, сиёсий обрў orттиришга уриниш эса бутунлай бошқа нарса, баъзи бировлар айни шундай иш билан шуғулланмоқда, сиёсатчиларга гоҳ СССРни қайта тиклаш ғоясини тақдим этмоқда, гоҳ Россиянинг янги жаҳонгирлик кайфиятлари «хавфи» теварагида эҳтиросларни авж олдирмоқда.

Эски тузум ҳеч қачон қайтмайди, қайтиш мантиқан мумкин эмас, бу ҳаммага равшан. Собиқ СССРдаги мустақил мамлакатларнинг ҳамкорлиги имкониятларини эса биз Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида излай бошладик ва бундай бирликни вужудга келтира бошладик.

— Ўзбекистонда мамлакатнинг барча фуқаролари, шу жумладан рус тилида сўзлашувчи аҳолининг турмуши, тил ўрганишлари, миллий анъаналарни сақлаб қолиши, шунингдек, диний эътиқоди эркинлиги учун баравар шарт-шароит яратиб берилган. Шундай экан, бу одамларнинг ўз келажаги учун хавотирланишига асос борми?

— Россиянинг элчиси сифатида қуйидагиларни айтишим мумкин.

Шубҳасиз, Ўзбекистонда унинг барча кўп миллатли аҳолиси учун тенг шароит Конституция, қонун билан белгилаб қўйилган. Табиийки, бу сиёсат миллатлараро тотувлик учун, республикада яшовчи барча халқлар ўртасида дўстлик бўлиши учун яхши шарт-шароит яратади.

Аммо ҳаёт энг яхши қонунлардан ҳам мураккаброқ, қонунларни амалга ошириш учун вақт, сабр-тоқат талаб қилинади.

Кўчиб кетишга аҳд қилган ёки шу ҳақда ўйлаётган ватандошларимиз билан ҳар куни бўлаётган мулоқотларимиз Ўзбекистондан кўчиб кетаётганлар кўпаяётганининг сабаблари қуйидагилар деб хулоса чиқаришимизга имкон беради. Бу сабабларнинг биринчиси тарихий ватанига қайтишга, қариндош-уруғлари, яқинлари билан бирга бўлишга интилишдир. Буни тушуниш мумкин.

Ягона давлатнинг парчаланиб кетиши ва унинг ҳудудида бир неча мустақил давлатнинг вужудга келганини одамлар турлича идрок этишади. Янги иқтисодий воқелик ҳам кўп одамларни кўчиб кетишга мажбур қилмоқда. Бу воқелик қандай? Россияда кекса ота-оналари, фарзандлари бўлган одамлар транспорт тарифлари ошиб кетган ҳозирги шароитда уларни бориб кўриш имкониятидан ёки тўловларнинг етиб бормаётгани ва валюта эркин алмаштирилмаслиги оқибатида уларга олдингидек моддий мадад бериб туриш имкониятидан маҳрум бўлиб қолди. Бундай аҳвол вақтинча эканига ишонаман, албатта, лекин ҳозирги пайтда шундай аҳвол мавжудлигини рад этиб бўлмайди.

Яна тил муаммоси, рус тилидан фойдаланишнинг камайгани ва шу билан боғлиқ равишда кўпинча ишга жойлашишда юз бераётган қийинчиликлар, баъзан эса оддий мулоқот борасидаги мушкулотлар одамларнинг Россияга кўчиб кетишига сабаб бўлмоқда. Ўзбекистонда яшашга кўникишни хоҳлайдиган ватандошларимиз ўзбек тилини билиши лозимлигини тушунаман. Яшаш учун АҚШга, Германияга, Исроилга ва бошқа мамлакатларга бутунлай кўчиб кетаётган ватандошларимиз шу мамлакат тилини билмаса, бу ерда иши юришмаслигини тезда англаб олишяпти ва ўзлари учун янги бўлган тилни тезда ўрганишга беихтиёр мажбур бўлишяпти. Мен Ўзбекистондаги ўзбек тилини яхши биладиган русларга зўр хурмат билан қарайман, республикада ўз қобилиятларини рўёбга чиқаришлари учун уларнинг имкониятлари ошиб бораётганини кўриб турибман.

Аммо, афсуски, бундай одамлар кўп эмас, анчагина қисми эса тилни ўрганишига ишонмайди ёки ўзбек тилининг зарурлигини тушунмайди. Ўзбек тилини ўрганиш қобилиятига ишончсизлик (40-50 ёшда тил ўрганиш мушкул, албатта), бундай одамларга ҳамиша ҳам сезгирлик билан муносабатда бўлинмаётгани сабаб бўлмоқда. Ўқитиш тизими ва усулиятининг пухта эмаслиги, ниҳоят, Ўзбекистонда ўнлаб йиллар давомида рус тили ҳақида берилган эскича йўл-йўриқларнинг руҳиятда муқим ўрнашиб қолгани ҳам шу сабаблар жумласидандир. Бу соҳада сабр-қаноат билан, пухта ўйлаб, ҳамма жиҳатларни ҳисобга олиб иш юритиш керак.

Ватандошларимизни ташвишга солаётган, уларнинг бир қисмини Россияга кўчиб кетиш имкониятлари тўғрисида ўйлашга мажбур қилаётган бошқа сабаблар ҳам бўлса керак. Менинг фикримча, энг муҳими, бу сабаблардан кўз юммаслик, биргалашиб бу сабабларни бартараф этиш йўлларини излаш, Ўзбекистонни ўзларининг ҳақиқий ватанлари деб билишлари учун ватандошларимизга ёрдам бериш, республиканинг буюк истиқболи уларнинг ҳам келажаги бахтли бўлишини таъминлашига ишончни мустаҳкамлаш зарур.

— Россиядаги айрим оммавий ахборот воситалари русча сўзлашувчи аҳоли Ўзбекистондан оммавий равишда кўчиб кетмоқда, деб жар соляпти. Бундай гапларга сиз қандай қарайсиз?

— Ҳақиқатан ҳам Россия матбуотида баъзан русча сўзлашувчи аҳолининг кўплаб, деярли ёппасига кўчиб кетаётгани ҳақида мақолалар чиқмоқда. Мен бундай фикрга қўшилмайман, бундай мақолаларни маъқулламайман ҳам. Одамлар кўчиб кетаётгани йўқ, деб бўлмайди, — бу ҳол давом этмоқда. Афсуски, менинг қўлимда расмий статистика маълумотлари йўқ. Ҳозирги кунда бундай тўла маълумотлар Россияда ҳам, Ўзбекистонда ҳам йўқ. Бизнинг тахминларимизга қараганда, Ўзбекистондан сўнгги уч йил ичида 300 мингдан ортиқ киши кўчиб кетди. Уларнинг бир қисми қайтиб ҳам келди. Бу ҳолни оммавий равишда кўчиб кетиш деб бўлмайди. Шунга қарамай, бу ҳодиса эътиборга лойиқдир. Сўнгги икки-уч ой ичида кўчиб кетиш кайфиятлари камайди. Аммо, бундай кайфият русча сўзлашувчи аҳоли орасида ҳамон мавжуд. Одамларнинг кўчиб кетиши бу йил кўпаядими ёки камаядими, бу кўп омилларга, биринчи навбатда биз биргалашиб кўчиб кетувчиларни мумкин қадар камайтириш имконини берадиган чораларни кўршимизга боғлиқ. Бу эса Россиянинг ҳам, Ўзбекистоннинг ҳам манфаатларига мос келади.

— Элчи жаноблари, мамлакатимизнинг русча сўзлашувчи аҳолисига, барча ўзбекистонликларга қандай истакларингиз бор?

— Россиянинг янги мустақил давлатларда яшаб меҳнат қилаётган ватандошларга нисбатан стратегияси маълум: биз шу мамлакатнинг раҳбарлари билан биргаликда аҳолининг мазкур табақаси янги шароитга кўникиши, шу мамлакатларнинг бахт-саодати йўлида хотиржамлик билан муносиб меҳнат қилишига ёрдам бериши учун мумкин бўлган ҳамма ишни қилишни хоҳлаймиз. Бу — маданият марказларини барпо этиш, фуқароликни расмийлаштириш, одамларнинг бир жойдан иккинчи жойга кўчиши ва бошқа масалалар юзасидан икки томонлама битимларда юқорида қайд этилган ниятларимизни мустаҳкамлашга ҳаракат қилаётганимизнинг асосий сабабидир.

Кўчиб кетишга аҳд қилган кишилар тўғрисида ғамхўрлик қилишимиз лозим, албатта. Ватандошларимизга, русча сўзлашувчи фуқароларга мурожаат қилиб айтмоқчиманки, бу қадар ҳаётий муҳим қарорлар қабул қилишга шошилманг. Россия бугун ҳам, эртага ҳам ўзининг бирорта ватандошини рад этмайди. Россия Федерацияси Президентининг шу йил 6 февралдаги Фармони билан Россия фуқароларининг рўйхатга олиш муддати 2000 йилгача узайтирилди. Ҳозир Россияда ҳам аҳвол қийин, мамлакат кўчиб келувчиларнинг ҳаммасига ёрдам беришга қодир эмас. Мустақил, демократик ва иқтисодий жиҳатдан ривожланган давлатни барпо этиш йўлидан бораётган Ўзбекистонга ҳам сизларнинг иштирокингиз, билимингиз, маҳоратингиз зарур. Аҳиллик билан биргалашиб ишлаш учун муносиб имкониятлар мавжуд.

Пировардида Ўзбекистон халқига республика фаровонлиги ва гуллаб-яшнаши учун амалга оширилаётган қийин, лекин ожижаноб ишда янги-янги ютуқлар тилайман. Россия — Ўзбекистон алоқаларининг ўзагини ташкил этувчи қадриятларни, ҳар томонлама ҳамкорлик ва шерикчиликни, икки халқ дўстлигини ўтиш даври қийинчиликларидан эсон-омон олиб ўтишимизга ишонаман, албатта.

Фашизм устидан қозонилган ўтган урушдаги Ғалабанинг 50 йиллиги арафасида фронт фахрийларини, мамлакат ичкарисида меҳнат қилган фахрийларни, ўз қони билан, фидокорона меҳнати билан, эркимиз ва мустақиллигимизни сақлаб қолган, дўстлик, ҳамжиҳатлик ва ўзаро мададкорликнинг мустаҳкам негизини яратган барча кишиларни шу шонли сана билан табриклайман.

Суҳбатдош Амирқул КАРИМ.
(ЎзА).

* ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР *

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

НАВРЎЗГА БАҒИШЛАБ

Республика Маданият ишлари вазирлиги ва Театр арбоблари уюшмаси биргаликда ўтказаётган «Наврўз арафасида» театр фестивалининг биринчи босқичи тугади. Унда пойтахтдаги ўнта театр жамоаси қатнашди.

Мухлислар фестивал давомида бир қанча янги асарлар, жумладан, Ҳамза номидаги академик драма театрининг «Меҳробдан чаён», Муқимий номидаги театрнинг «Севги нидоси», Йўлдош Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар театрининг «От кишнаган оқшом» каби спектаклларини кўришга муяссар бўлдилар. «Кечки қўнғироқ», «Тўйлар муборак», «Ноёб нусҳа» спектакллари танловдан ташқари намойиш этилди.

КОЛЛЕЖ ДЕГАН ШУНДАЙ БЎЛСА...

Сирдарё вилоятининг Оқолтин туманидаги гидромелорация коллежи ўтган 25 йил давомида мамлакатимизга 15 мингдан ортиқ малакали мутахассис тайёрлаб берди. Бугунги кунда ушбу билим масканида 9 та соҳа бўйича мутахассислар тайёрланади. Шунингдек, яқинда ушбу соҳалар қаторига маркетинг ва тижорат каби бўлимлар ҳам қўшилди. Яқин кунлар ичида компьютерлар бўлимини ташкил этиш режалаштириляпти. Айниқса, билим юрти қошидаги ёрдамчи хўжаликда етиштирилаётган сархил маҳсулотлар нафақат талабалар эҳтиёжини қондиришга, балки коллеж учун ҳам даромад манбаи сифатида хизмат қилмоқда.

СУРАТДА: билим юрти ўқитувчиси Самад Абдуҳошимов машғулот пайтида.

ЕР СОТИЛДИ

Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш вилоят бошқармаси ҳамда республика кўчмас мулк биржаси Хоразм бўлими ўтказган кимошди савдосига уй-жой қуриш учун ер майдонлари қўйилди.

Урганчнинг йўлдош шаҳарчаси — «Наврўз»даги майдони 450 квадрат метр бўлган ер участкаларининг баҳоси 9-10 минг сўмни ташкил этди. Шунингдек, савдода Урганч шаҳридаги ер майдони 3200 квадрат метр бўлган қурилиши тугалланмаган иншоот 950 минг сўмга сотилди.

ЯНА ИККИТА КИТОБ

Адлия вазирлиги ҳузуридаги «Адолат» нашриёти фуқаролик ва ҳуқуқий ишларда зарур бўлган иккита китобни нашр этди.

Бу давлат мустақиллиги шароитида биринчи бор қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси» ва «Ўзбекистон Республикасининг жиноят кодекси»дир.

КЎЗИНГИЗ ҚУВНАЙДИ

Бундан бир неча ой аввал Жиззах шаҳридаги «Хадича» универмагига қадам ранжида қилган харидор тузукроқ нарса харид қилолмаганидан кўнгли ҳижил бўлиб чиқиб кетарди. Яқинда ушбу савдо тармоғи хусусийлаштирилгач, ишда тамомила жиддий бурилиш ясалди. Айниқса, бунда универмаг директори Ўғилой Норматованинг ишбилармонлиги қўл келди. Харидорларнинг талаблари атрофлича ўрганилиб, зарур маҳсулотлар мамлакатимизнинг турли бурчакларидан шартнома асосида келтирилиб сотувга қўйилди. Ҳозир дўконга кирган харидор маҳсулотларнинг серoблигидан кўзи қувнайди.

СУРАТДА: «Хадича» универмаги директори Ўғилой Норматова.

ЁДГОРЛИК ТОШИ ҚЎЙИЛДИ

Амударёнинг Ҳайратондаги «Дўстлик» темирйўл кўприги ёнида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ёдгорлик тоши қўйиш маросими бўлди.

Бу ердаги шуҳрат хиёбонига мактаб ўқувчилари кўчатлар ўтқазди. Зобитлар қаҳрамон жангчилар хотирасини эслаб, фахрий қоровулда турди.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

• «Халқ сўзи» бонг уради

Республикамизга қадам ранжида қилаётган хорижий йирик фирмаларнинг раҳбарлари, тадбиркорлар ва сайёҳларнинг кўпчилиги, табиийки, бозорларимизни бориб кўришади. Зеро, бозорлар мамлакат ва халқимиз ҳаётининг кўзгусидир. Боиси-улар турли-туман товар ва маҳсулотлар билан қанчалик тўкин-сочин бўлса, аҳолининг турмуш тарзи, маданий савияси, уларга хизмат кўрсатиш қай даражада эканлиги шунчалик аён бўлади.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Тошкент «Отчопар»идаги мавжуд аҳвол бугунги кун талабларига жавоб бера оладими? У ердаги тартибсизликлару ноқулайликлар, санитария-гигиена қоидаларига зид ҳолатлар анчадан буён кўпчиликни ташвишлантириб келаётгани сир эмас. Одамлар бу ҳақда ҳатто таҳририятимизга хат ёзиб, қўнғироқ қилиб, ўз норозиликларини изҳор этишаётир. Аслида бозорнинг ҳақиқий манзараси қандай?

Биз шуни билиш ниятида 23 февраль куни қўшма рейд ўтказдик.

БОЗОРМИ БУ Ё ОЗОРМИ?

Тошкентдаги «Отчопар» бозори маъмурияти сотувчилар ва харидорларга қулай шароит яратиш ҳақида қайғурмаяпти

ИККИ БЕКАТДАГИ ҒАРОЙИБ ТОМОША

Эрталаб соат саккиз. Метронинг Собир Раҳимов бекатидамиз. Шоҳкўчада икки қатор бўлиб турган турли русумдаги автобусларнинг сафи нақ 100-150 метрга чўзилган. (Ё раббий, саҳари мардондан ишга отланган кишилар автобусларни соатлаб кутиб, шаҳар бекатларида сарғайиб турган бир пайтда улар бу ерга қаердан келиб қолдийкин?) Мазкур уловлар орасида давлатга ҳам, шахсий мулк эгаларига ҳам тегишлилари бор. Бири ўртача ҳар 3-5 минутда қўзғалса, шу муддат ичида бошқаси унинг ўрнини эгаллайди. Ва ўша заҳотиёқ ҳайдовчиларнинг дўриллаган, чийиллаган ва хириллаган овозлари, бақириқ-чақириқлари қулоғингизни қоматга келтиради: «Ипподромга борувчилар борми?!», «Кеп қолинг, бир зумда ҳожатингизни чиқарамиз!», «Юмшоқ машина, асл машина, ҳой одамлар, сизларни кутмоқда!» Бозорга отланганларнинг эса сон-саноғи йўқ. Шу боис машина эгалари кўпроқ йўлкирани қўлга киритиш илинжида автобус тўлмагунча шошилмаса, одамлар тезроқ манзилга етиб бориш тараддудида у автобусдан бу автобусга қараб чопади.

«Отчопар» бекатида ҳам шу аҳвол, шу манзара. Фақат у ерда ҳайдовчилар «Метрога!» дея одамларни чорлайди.

— «Машиналар кўп бўлса, йўловчиларга яхши-ку!» — дерсиз. Албатта. Лекин...

Собир Раҳимов бекати билан «Отчопар»нинг оралиғи нари борса икки чақирим келади. Ана шу масофа учун ҳар бир йўловчи 3 сўмдан 5 сўмгача йўл ҳақи тўлашга мажбур-ҳайдовчиларнинг талаби шундай. Аммо бирортаси чипта тарқатмайди. Қайтишда ҳам айни шу ҳол такрорланади.

Энди мана бу оддий жумбоқни ечиб кўринг. Дейлик, бир автобусга 30-50 нафар йўловчи чиқади, у «Метро-бозор-метро» йўналишини узоғи билан 20-30 дақиқада босиб ўтади. Ҳайдовчи кун бўйи неча рейс қатнади ва у ҳар бир йўловчидан 3 сўмдан санаб олиб, қанча пул ишлади? Бу маблағ давлат ғазнасига тушдими ё чўнтакка? Ҳисобли дунё, дейдилар. Масалага шу тарзда ёндашилса, қолаверса, душанбадан ташқари ҳар куни бозор бўлиши ҳисобга олинса, боя «Машиналарнинг кўплиги йўловчиларга яхши-ку!» дея эътироз билдирганлар мум тишлаб қолиши аниқ. Ниятимизни англагандирсиз? Афсуски, ушбу йўналишга махсус автобуслар ва маршрутли таксилар ажратиб, қатъий йўл ҳақини белгилаб қўйиш, шунга яраша йўловчиларга чипта беришни ташкил этиш, тушган даромадни эса вақтида ҳисоб-китоб қилиб бориш ҳақида ҳанузгача бирор-бир мутасадди раҳбар жиддий қайғураётгани йўқ.

ЧИПТА ҲАМ, ЖЕТОН ҲАМ... ПУЛ

Шундай ғаройиб томошани кўрган киши, албатта, вақтнинг қандай ўтиб кетганини сезмай қолади. Биз ҳам бир пиёла иссиқ чой ичгулик фурсат ичида «Отчопар» бекатига етиб бордик. Олдинда — бозор.

Тумонат одам. Юки бор тижоратчи ҳам, икки қўлини чўнтагига солиб олган харидор ҳам ичкарига ошиқади. Аммо бунга эришишнинг ўзи бўлмайди.

Бозорнинг учта дарвозаси бор. Биринчиси-асосий кириш йўли шундоққина автобуслар тўхтайдиган жойда. Бу ерда худди метродагидек, махсус аппаратлар ўрнатилган. Унга етиб бориш учун, аввало, туйнукчалар олдида 10-15 дақиқа навбатда туриб, 2 сўмга жетон сотиб оласиз. Кейин... аппарат қаторидаги навбатда яна тахминан шунча муддат сабр-тоқат қилсангиз, ўзингизни бозорда кўрасиз.

Иккинчи дарвоза янги бозор қурилиши кетаётган томонда, учинчиси эса қуйироқда, машиналар бозори тарафда. Ҳар қайсисида 3-4 йигитдан иборат паттачилар гуруҳи турибди. Улар 2 сўмингиз эвазига қўлингизга чипта беришади. Шу боис бу дарвозалардан ичкарига кириш осонроқ.

Чипта ҳам, жетон ҳам-пул. Бошқача айтганда, шулар ҳисобига йиғилган маблағ бозор даромадини ташкил этади. Бунга яна ҳар бир сотувчидан олинадиган жой пули — 25 сўмни ва шунча миқдордаги машина ҳақини ҳам қўшиш лозим.

Бозорга бир кунда ёки ҳафтада қанча харидор ва машина киради? Шу муддатда неча нафар сотувчи савдо билан шуғулланади? Жами тушум миқдори қанча? Ва у қайси мақсадларга сарфланмоқда?

Биз ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида бозор директори Анвар Азимов қабулида бўлдик. Таассуфки, у бундай маълумотларни бера олмаслигини очиқчасига айтди.

— Журналистлардан ҳам тўйиб кетдим, — деди директор тутақиб. — Ҳали униси келади, ҳали буниси. Сизлардан тинчлик бўладими ўзи! Тўғри, шароитимиз ёмон, камчиликларимиз бор. Лекин ҳеч қанақа маълумот бермайман. Қаерга борсаларингиз, бораверинглар.

Анвар Азимов бунчалик жазавага тушишининг сабабини бозор ҳаёти билан яқинроқ танишиш давомида тушунгандек бўлдик.

Биринчи дарвозадаги жетон ташланадиган автоматларнинг бирортаси сўрғичланмаган. Бу дегани-улардан хоҳлаган пайтда, истаган миқдорда жетонларни олиб, одамларга қайтадан сотиш мумкин. Шундай вазиятда бозорга бир кунда қанча киши киргани, неча сўм йиғилгани, унинг қайси қисми касса ёки кимларнингдир ҳамёнига тушаётганини аниқлаб кўринг-чи?

Иккинчи дарвозада бўлганимизда назоратчи Анвар Асқаров соат 12.30 гача қарийб 2400 та, машина бозори дарвозасининг назоратчиси Тоҳир Алимов соат ўн бирга қадар 1,5 мингга яқин чипта сотилганини билдирди. Ваҳоланки, шу маҳалда ҳам Анвар Асқаров ва унинг шериклари назорат қилаётган дарвозадан кирувчилар сони бирталай эди. Сўнгги дарвозадан эса ўн дақиқа давомида 12 та машина ўтди... Биз кузатиш давомида паттачилар кўп ҳолларда пулни олиб, эгаларига чипта бермаётганликларининг гувоҳи бўлдик.

Бу ҳам майли, суҳбат асносида кўплаб савдогарлар ер пулини йиғадиган паттачилардан шикоят қилишди. Мана, улардан айримларининг сўзларини эшитинг:

Нодир РАҲИМОВ (Акмал Икромов туманидаги Дилноз кўчасида истиқомат қилади):

— Паттачи 25 сўмни олишга олди-ю, чипта бериш лозимлигини ҳатто хаёлига ҳам келтирмади. Бундай воқеа биринчи марта содир бўлаётган йўқ.

Йўлдош ТУРСУНОВ (Тошкентнинг «Себзор» даҳасидан келган):

— Бугун паттачи менга «саховат» кўрсатди. Унга 25 сўм узатувдим, 5 сўмини қайтариб, қолганини чўнтагига солди-да, чипта бермасдан кетаверди.

Низом АЛИХОНОВ (Шайхонтоҳур туманидаги Шофайз маҳалласида яшовчи фуқаро),

— Бу ерга эрталаб соат еттиларда келганман. 3-4 соат мобайнида савдо қила олмадим. Бир пайт паттачи келиб қолди. Ака, молим ўтмаяпти, ҳозирча мана шу 24 сўмни олиб туринг. Қолганини кейин узаман, деб илтимос қилдим. У эса мени ҳақоратлаб кетди. Паттачиларда «инсоф» деганидан заррача қолмаган. Бошлиқларига ишонади-да.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Дарҳақиқат, Низом Алихонов айтганидек, паттачиларда иймону диёнат бўлганида бозор даромадига даромад қўшиларди. У ҳолда... Бу ҳақда кейинроқ тўхталамиз.

«КЎПКАРИДАН УЛОҚ ОЛИБ ЧИҚҚАНДАЙ БЎЛДИМ»

Бозорни айланиб юрганимизда икки дўстнинг суҳбати ногаҳон қулоғимизга чалинди.

(Бири ўзида йўқ хурсанд, бошқасининг эса қовоғидан қор ёғарди).

— Одам-подам эмас экансан! Уч соатдан буён кутиб турибман-а!

— Э, жўра, шуни топгунимча кўпкаридан улоқ олиб чиққандай бўлдим, ўзиям. Биласанми, тижорат дўконига қараганда 150 сўм арзонга олдим, — деди Италияда тикилган қора рангли плашчни харид қилгани. Ва уни шеригига кўз-кўз этаркан, сўради: — Ёқдими?

Боя ўпкаланган йигит ҳамроҳига ноўрин муомала қилганидан хижолат чеккандек, ўнг қўли билан унинг елкасига секингина урди:

— Буюрсин... Қара, эгнингдаги кийимингнинг дабдаласи чиқибди. Тозалаб-позалаб ол, кетамиз.

Ушбу ҳолат бозорда бўлган ҳар бир киши учун таниш бўлса керак. Шундай бўлса-да, биз уларнинг суҳбатидаги икки жиҳатга эътиборингизни тортмоқчимиз.

«Тижорат дўконига қараганда 150 сўм арзонга олдим». Бу нимани англатади?

Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан тадбиркорликка кенг йўл очилгач, одамлар дунё кезиб, ўзларини «ўққа-чўққа» уриб, не-не қийинчиликларни бошидан кечириб бўлса-да, бозорларимизни молларга тўлдиришаяпти. Ҳозир пештахталардан қидирган товарингизни топасиз. Муҳими, уларнинг нархи дўконлардагига нисбатан анча арзон. Бу — биринчиси.

Иккинчидан, ўша бахтиёр йигит «Плашчни топгунимча нақ кўпкаридан улоқ олиб чиққандай бўлдим» деганда нимани назарда тутди?

«Отчопар»да савдогарларга ҳам харидорларга ҳам шарт-шароит яратилмаган. Тижоратчилар расталар (аслида улар ҳам мослаштирилган) етишмаслигидан очиқ майдонларда, пештахталар ўртасидаги йўлакларда молларини ерга ёйиб, савдо қилишмоқда. Бошқа жойларда бўлгани каби телпак бозори, пайпоқ, тайёр кийимлар, пойабзал бозорлари алоҳида-алоҳида бўлимларга ажратилмаган. Шунинг учун кўйлак ёки костюм-шим қидириб борган киши бутун бозорни айланиб чиқишга мажбур бўлади. Устига устак, йўлаклар тор бўлганлиги сабабли, бир растага кирсангиз, ортингиздан келаётган ўнлаб харидорлар сизни бир неча ўн метрга суриб борганини сезмай қоласиз. Қарабсизки, устбошингиз чанг ёки лой, лекин кимдан гина қилишни билмай гарангсиз. Ўртада излаган нарсангизни тополмай, сарсон-саргардон бўлиб, қимматли вақтингизни бой бергангингиз қолади.

Харидорлар-ку узоғи билан 3-4 соатда бозорни тарк этишади. Аммо сотувчилар тонготардан шомга қадар шу ерда. Тоза ичимлик суви, канализация, кўнгилтортар таомлар пишириладиган ошхоналар йўқ. Чор-атроф ифлос. Супуриндилар ташқарига олиб чиқиб кетилмасдан, чекка-чеккаларга уйилиб, ўт қўйиб юборилади. Аччиқ тутун эса ҳавони булғаб, кўз очирганини қўймайди.

— Савдо-сотиқ билан шуғулланишга рухсатнома-патентимиз бор, — деди шаҳарнинг «Соғбон» кўчасидан келган Раъно Сиддиқова. — Ҳар куни йўлкирага 10 сўм, кириш ҳақига 2, жой учун эса 25 сўм тўлаймиз. Шунга яраша яйраб-яйраб савдо қилсак кошкийди. Мана, кўриб турганларингиздек, бир метрча ерда чанг-тўзон ичида одамларнинг оёқлари остида молимизни сотаяпмиз. Бу бозорми ё озорми?

— Кунига бозорга минг-минглаб киши келади, — суҳбатга қўшилди сотувчи Абдураҳмон Эминов. — Наҳотки, шунча одамдан йиғиб олинаётган пуллар ҳисобига шарт-шароитимизни яхшилашнинг имкони бўлмаса?

Уларнинг фикрини чилонзорлик Муҳаббат Расулова, Ҳамза туманилик Анвар Аҳмедов ва бошқалар ҳам қўллаб-қувватлашди.

АЛҚИССА...

«Отчопар»да бўлган киши 2-дарвоза ёнида йирик иншоот жадал суръатда барпо этилаётганини кўрган бўлса керак. Бу — янги бозор биноси. Уни 4-махсус қурилиш трестига қарашли 281-механизациялашган кўчма жамланма қурувчилари тиклашяпти. Жамланма раҳбари Эркин Ғозиевнинг таъкидлашича, шу кеча-кундузда қурилиш майдонда 400 дан зиёд бунёдкор меҳнат қилмоқда. У Наврўз байрамигача фойдаланишга топширилади.

Бу ерда узунлиги 96, эни 36 метр бўлган 4 та павильон қад ростлайди. Унинг ҳар бирида 352 тадан бетон-пештахта ўрнатилади. Аниқроғи, янги бозорда жами 2800 сотувчи ўз молини эмин-эркин сотиш имкониятига эга бўлади.

Эркин ака гап орасида яна бир далилни қистириб ўтди: ҳозирга қадар иншоотда ўнлаб миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилган. Бунда «Отчопар» бозорининг ҳам ҳиссаси бор. Негаки, шаҳар ҳокимлигининг фармойишига кўра, харидорлар ва сотувчилардан тушаётган даромад (солиқсиз) ана шу қурилишга сарфланмоқда экан... Шунда беихтиёр хаёлимиздан: «Агар бозорда ҳисоб-китоб, тартиб-интизом яхши йўлга қўйилганда бу улуш тағин-да салмоқлироқ бўлиб, қурилиш тезроқ битармиди», деган истиҳола кечди.

Бироқ кўпчиликнинг нуқтаи назарича, янги бозор эҳтиёжнинг ярмини ҳам таъминлай олмайди. Демак, қанчадан-қанча тижоратчилару харидорлар қишда қору ёмғирдан, ёзда жазирама иссиқдан қочгани жой тополмай, яна сарсон-саргардонликни бошидан кечираверадилар.

Шу жиҳатдан олганда, назаримизда, Эски Жўва ва Олой тижорат бозорларини бу ерга кўчириш масаласида бироз шошқалоқликка йўл қўйилгандай туюлди. Сабаби, биринчидан, ўтган муддат мобайнида бозорчилар оғир аҳволда қолган бўлсалар, иккинчидан, бир пайтлар донғи кетган ва халқнинг катта маблағи сарфланган «Отчопар» спорт мажмуи вайрон бўлиш даражасига етди. Ўйингоҳдан файз кетди, улкан сув ҳавзаси ахлатхонага айланди, дов-дарахтлару яшил йўлаклар пайҳон этилди, ярмаркалар, ресторанлар ва ошхоналар эса ўз кўркини йўқотди.

Бизнингча, «Отчопар» спорт мажмуини асл ҳолатига келтириб, аввалги мавқеини тиклаш, бу ерда сайиллар, тантаналар, турли хил спорт беллашувлари, кўпкарилар ўтказишнинг вақти келди. Шу билан бирга, янги бозорнинг павильонларини кўпайтириш, савдо-сотиқ қилувчиларга барча имкониятларни яратиб беришни ҳам пайсалга солмаслик керак. Ўшанда бозорларимиз ноёб товар-маҳсулотларга тўлиб-тошиб бораверади, турли хил тартибсизликлар, қинғирликлар, қоидабузарликларнинг эса пайи қирқилади. Муҳими, одамлар бугунгидек «Бу бозорми ё озорми?», дея ёқа ушламайдилар.

Каримжон РИХСИЕВ,
Икром ЎТБОСАРОВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбирлари.
Шуҳрат АКРАМОВ,
Чилонзор тумани солиқ инспекциясининг нозири.
Суратларни Н. АЛМУРОДОВ тасвирга олган.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ВАЗИРЛАР ТОКИОДА УЧРАШАДИ

Япония ташқи ишлар вазири Йохэй Коно 2 март куни Токиода Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Андрей Козирев билан учрашади.

Учрашувда бир неча йиллардан буён давом этиб келаётган ҳудудий муаммолар, Россияда ўтказилаётган ислоҳотлар келажаги ва Чеченистондаги воқеалар муҳокама қилинади.

ЭСКИСИ ЭСКИРДИ

Жорий йилнинг 1 апрелидан бошлаб Грузияда хорижга чиқадиган республика фуқаролари учун бериладиган паспорт янгиланади.

Францияда тайёрланаётган ана шундай ҳужжатларнинг бир қисми Тбилисига келтирилди, деб хабар беради РАТА ТАСС ахборот маҳкамаси. Маълум бўлишича, шу пайтгача амалда бўлган собиқ иттифоқ паспортидан ноқонуний равишда фойдаланиш ҳоллари кўп учраган экан.

МАХСУС ЭЛЧИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Покистон Бош вазирининг махсус элчиси, мамлакат молия вазири Маҳмуд Шаҳобуддин Бишкекда Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев билан учрашди.

Учрашув чоғида Қирғизистон-Покистон муносабатларини ривожлантириш муаммолари, яқинда Исломободда ўтказиладиган иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг йиғилишида Қирғизистон делегациясининг иштирок этиши каби масалалар муҳокама қилинди.

ТЕЛЕКАНАЛ ФОШ ЭТДИ

Англиянинг Би-Би-Си телеканали орқали АҚШнинг марказий разведка бошқармаси (МРБ)нинг собиқ юқори лавозимли ходими Олдриж Эймс ҳақида кўрсатув берилди.

У тўққиз йил мобайнида Россия хавфсизлик хизматига АҚШ ва унинг иттифоқчилари томонидан ўтказилиши лозим бўлган юздан ортиқ пинҳоний операциялар тўғрисида батафсил маълумот бериб борган. Бунинг эвазига эса Олдриж Россиядан бир неча миллион доллар олган экан.

ЖАВОБ ҚОНИҚАРЛИ ЭМАС

Россия Федерациясининг Варшавадаги элчихонаси Польша Ташқи ишлар вазирлигига норозилик нотаси юбориб, мамлакат ҳудудида «Чеченистон ахборот бюроси» иш юритаётганидан норози эканлигини билдирган ва ушбу ноқонуний бюронинг фаолиятини тақиқлашни талаб қилган эди.

Польша Ташқи ишлар вазирлиги мазкур хатга жавоб йўллаган. Бироқ Россия элчихонаси жавобдан қониқмаган, деб хабар беради РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси.

ҚУРБОНЛАР СОНИ ОШАЯПТИ

Кот-Дивуар (Фил суяги қирғоғи) Республикасида фуқаролар-уруши ҳамон давом этмоқда.

Мамлакат Мудофаа вазирлигининг берган маълумотларига кўра, сўнгги тўрт йил ичида ҳукумат қўшинлари билан бирлашган инқилоб фронти жангариларининг тўқнашувлари натижасида 9 мингга яқин киши ҳалок бўлган.

ЖАНГАРИЛАР ГУРУҲИ ТУГАТИЛДИ

Туркиянинг алпинист-ўқчи гуруҳи Ширнак вилоятидаги тоғларда ўрнашиб олган 37 нафар курд ишчи партияси аъзоларидан иборат жангарилар гуруҳини тугатди.

Диёрбакир вилоятида олиб борилган ҳарбий ҳаракатлар натижасида эса 70 га яқин курд партияси тарафдорлари ҳалок бўлган.

ТАРКИБИ КЕНГАЯДИГАН БЎЛДИ

Қирғизистон Президенти матбуот хизмати республика Россия, Қозоғистон ва Беларус давлатлари асос солган божхона иттифоқига қўшилишини маълум қилди.

Айни пайтда иттифоққа кирувчи давлатлар билан Қирғизистон ўртасида божхона тўсиқларини бекор қилувчи ҳужжатлар тайёрланмоқда. Маҳаллий кузатувчиларнинг фикрича, иттифоққа аъзо бўлиш Қирғизистон иқтисодиётига ижобий таъсир кўрсатади.

77 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАДИ

Таллинда «Узун герман» минораси узра давлат байроғи ҳилпираши билан Эстония мустақиллигининг 77 йиллигини нишонлаш юзасидан белгиланган тантаналар бўлиб ўтди.

1918 йил 24 февралда Эстония мустақиллиги эълон қилиниб, давлат байроғи кўтарилган. Бироқ Кайзер Германияси ўша куни кечқурун шаҳарга бостириб киргач мустақиллик байроғи туширилган. Шундан буён ҳар йили 24 февраль куни саҳарда давлат байроғи кўтарилиб, қуёш ботиши билан туширилиши анъанага айланган.

Байрамнинг тантанали очилиш маросимида Эстония Бош вазири Андрес Таранд ва ҳукуматнинг бошқа вакиллари иштирок этди.

ТЎЙ ВА МАЪРАКАЛАРИМИЗ ИХЧАМ, КАМЧИҚИМ ЎТГАНИ МАЪҚУЛ

Сирдарё вилоят фаолларининг навбатдаги йиғилишида ана шу масала муҳокама қилинди

Бу гал йиғилишда одатдагидек хўжалик — иқтисодий ёки ташкилий масалалар эмас, балки вилоят ҳудудида тўй ва бошқа маърака-маросимларни замонавий усулда ўтказиш ҳақида гап борди. Вилоят ҳокимининг муовини Собир Усмоновнинг таъкидлашича сўнгги пайтларда ўтказилаётган бундай маъракаларда миллий қадриятлар, урф-одатлар ўрнига дабдабабозлик, исрофгарчилик ва бошқа салбий ҳолатлар кўзга ташланмоқда. Маърузачи тўй ва бошқа маросимларни ихчам ва камчиқим қилиб ўтказишда ибратли тадбирларни амалга ошираётган маҳалла ва қишлоқ фаоллари билан бир қаторда унга лоқайд муносабатда бўлаётган бошқарув органлари ҳам борлигини таассуф билан қайд этди. Қизиқ жойи шундаки жойларда дабдабали тўй ва маъракаларни асосан енгил йўл билан даромад топаётган шахслар ва мансабдор раҳбарлар ўтказишаяпти. Бу эса ўз навбатида кўп болали ва кам таъминланган оилаларнинг нафсониятига тегиши мумкин. Шу боис тўй ва бошқа маросимларни тартибга солиш бўйича жойларда назорат ўрнатиш зарур деган таклифлар билдирилди. Йиғилишда тўй, дафн ва бошқа маросимларни ўтказиш борасидаги таклифлар, тавсиялар, муаммолар хусусида маҳаллий матбуот, ойнаи жаҳон ва радиода кенгроқ ҳамда мунтазам тарғибот ишлари олиб бориш лозим деган қарорга келинди. Сўзга чиққанлар «Халқ сўзи» газетасида тўй ва маросимлар мавзусида кишиларни баҳс ва мунозарага чорлайдиган материаллар берилаётганини алоҳида таъкидлашди.

Йиғилишда вилоят ҳудудида тўй ва бошқа маъракаларни замонавий усулда ўтказиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқилди ва уларнинг айримлари маъқулланди. Ушбу тавсияларга биноан никоҳ тўйлари бундан буён анча ихчамлашадиган бўлди. Ҳатто икки-учта тўйни биргаликда ўтказиш ҳақида таклиф-мулоҳазалар билдирилди.

Йиғилишда қабул қилинган тавсияномада дафн маросимларига ҳам алоҳида эътибор берилди. Уни дабдабага айлантириб юбормаслик, таъзия рўй берганда муҳтож оилаларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш зарурлиги ҳам кўрсатиб ўтилди.

— Ушбу муҳим ва долзарб масалани вилоят фаоллари йиғилишида муҳокама қилинишида катта рамзий маъно бор. Қолаверса бундай тадбир ҳозирча фақат Сирдарёда ўтказилмоқда, — деди республика «Маънавият ва маърифат» марказининг раиси, академик Эркин Юсупов, — мазкур масаланинг шундай нуфузли йиғин кун тартибига киритилгани айни муддаодир. Чунки тўй-маъракалар ва урф-одатлар халқимиз маънавий қиёфасини акс эттирадиган муҳим омиллардан биридир.

А. ШЕРНАЗАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Китобхон минбари

ҲАҚИҚАТ ЙЎЛИ

Мен таниқли ёзувчимиз Одил Ёқубов «Адолат манзили» деган романи устида беш-олти йилдан бери ишлаётганидан бохабар эдим. Лекин ҳар сафар у кишидан: «Асарларингизни қачон ўқиймиз?», деб сўрасам, адибимиз: «Шошадиган жойи йўқ, китобни ёзиб тугатганман, лекин асар бир-икки йил стол тортмасида ётиб турсин, лойқалар тинсин», деб жавоб берар эдилар.

«Шарқ юлдузи» журналининг ўтган йилги 7 — 10-сонларида бу асар чоп этилди.

Тўғрисини айтсам, «Адолат манзили»нинг «Шарқ юлдузи»да чиққанини бошқалардан эшитдим. Биров асар ҳақида яхши гаплар гапирса, бошқаси берироқ, учинчи киши эса уни ҳазм қила олмаганини айтиб, китобдаги фожеий воқеалар мени жуда эзиб ташлади, деган фикрларни айтарди. Шундан кейин мен журналнинг ушбу сонларини қидириб топиб, асарни ўқиб чиқдим. Ҳақиқатдан ҳар уччала фикрга ҳам қўшилса бўлади. Романда тасвирланган воқеалар, айниқса, унинг қаҳрамонлари бошидан кечирган кўргуликлар шу даражада оғирки, китобни ўқиш ундан ҳам осон эмас. Ёзувчи республикамизда 1984 — 88 йилларда Москва томонидан амалга оширилган мудҳиш қонунбузарликлар ҳақида, аниқроқ қилиб айтсак, пахтачилик соҳасида Ўзбекистонда мисли кўрилмаган даражада кўзбўямачилик бор, деган баҳонада рўёбга чиқарилган қатлу қирғинлар тўғрисида ёзган бу асарида.

Мен ёшим бир жойга борган олим сифатида бу даҳшатли воқеаларнинг жонли гувоҳи бўлганман. Ўша йилларда йўл қўйилган қонунбузарликлар шу даражага етиб борган эдики, нафақат айбдор шахслар, ҳатто кўзбўямачилик, порахўрликдан йироқ, пок одамлар ҳам зириллаб қолган эди. Худди 30-йилларда содир бўлган қатағон давридагидек кўп инсонлар кечаси ёстиққа бош қўяр экан, тонгда саломат турармиканман-йўқми, деган хавотирда беҳаловат бўлардилар. Бошқача қилиб айтганда, ўша йиллари гўё халқ нақлида «ўрмонга ўт кетса, ҳўлу қуруқ баравар ёнар», дейилганидек, шафқатсиз бир адолатсизлик рўй берган эди.

Мен романнинг бирда юракни зирқиратувчи, бирда китобхоннинг кўнглини нурга тўлдирувчи саҳифаларни ўқиб туриб, ўша йиллари Москва матбуотида эълон қилинган ўзбеклар шаънига нисбатан бўҳтонларга тўла кўплаб мақолаларни эсладим... Адибимиз халқимиз бошига тушган бу изтиробларни худди ўзининг шахсий изтироблари даражасида қабул қилганини ҳис этдим.

Мазкур романда менга маъқул бўлган томонлардан бири шуки, муаллиф асар марказига ниҳоятда пок, беғубор, ҳалол бир оилани олиб чиққан. Роман қаҳрамонлари — Суюн Бургут ва унинг жуфти ҳалоли Маржоной бир-бирига жуда катта меҳр қўйиб, турмуш қуришган. Уларнинг севгиси қандай топишиб, қандай висолга етганликлари ҳақидаги саҳифаларнинг энг ёруғ нуқталари десак бўлади. Ёзувчи шундай бўёқлар топганки, биз уларнинг севгиси нақадар пок ва чуқур эканлигига сира шубҳа қилмаймиз. Маржоной Маржонтовда туғилган. Болалиги ўша гўзал тоғ ва дараларда ўтган. Лекин унинг отаси Маматмерган улоқда йиқилиб, оламдан ўтганидан кейин онаси Бибисора момо — ёшлигида жуда кўҳлик бўлган жувон — ўша вилоят обкомининг ёлғиз қолган биринчи котибига (Бибисора уни ветеран деб атайди) турмушга чиққан. Аммо бу орада ветеран ишдан олиниб, Тошкентга келади. Ветеран Маржонойни ўз қизидан ортиқроқ севиб, ардоқлаб, алқаб ўстиради. Бироқ Маржоной тўққизинчи синфни битиргандан кейин уни тиббиёт институтига киритишга кўзи етмаган ветеран қизни бир йил ўз вилоятида ўқиб аттестат олиб келсин, деган мақсадда Маржонтовга юборади. Гўзал Маржоной қишлоғида табиатан жуда ғалати, мард, танти, чапани, шоиртабиат Суюн Бургут билан бир синфда ўқийди. Ўзида бахшилик иқтидори бўлган Суюн Бургут Маржонойни ўлан тўқишга, дўмбира чалиб, ўлан айтишга ўргатади. Улар тўйларда бирга дўмбира чалиб, ўлан айтадилар. Шундай қилиб, бир-бирига меҳр қўйишади ва Бибисора момо билан ветеран бобони доғда қолдириб, олий мактаб ҳақидаги орзуларидан ҳам воз кечиб, висолга етишадилар. Тўғриroғи, Суюн Бургут Маржонойнинг розилиги билан уни Маржонтовга олиб қочиб кетади. Кейинчалик ветеран уларни ўқитади, Маржоной ўқитувчи бўлади, куёв ветеринария врачи бўлиб етишади. Сал ўтмай эса машҳур чорвачилик совхозига директор бўлиб кўтарилади. Драма ҳам шу ердан бошланади. Чунки совхознинг собиқ директори Мансурмеш «Менинг мансабимни обком котибига катта пора бериб тортиб олдинг», деган бўҳтон гап тарқатади. Бу гап эса ўша йиллари юртимизда қатлу қирғин бошлаган москвалик қонунбузар тергов тўдасига сариёғдек ёқади. У ёғи ўз-ўзидан равшан: ҳаммага маълум ишлар бошланади... Романнинг умумий фабуласи, яъни мазмуни шундан иборат.

Мен адабиётшунос эмасман, лекин бадиий асарни асар қиладиган омил унинг сюжети эмас, балки образ, яъни тирик одамлар сиймоси эканини яхши англайман. Бизнинг Тошкент давлат университетида 60-йилларнинг бошида улкан ёзувчимиз Абдулла Қаҳҳор билан учрашув бўлган эди. Ўша учрашувда Абдулла ака айтган бир гап ҳали-ҳали эсимда: «Биз баъзан ёзувчи маҳорати ҳақида гап кетганда унинг сюжет яратиш борасидаги усталиги, қаҳрамонлар қиёфасини чизишдаги нозик бўёқлар ҳақида ўйлаймиз. Ҳолбуки, ҳақиқий адабиёт — бу китобхон ишонадиган ҳақиқий, тирик одам яратишдан иборатдир».

«Адолат манзили»ни ўқиётганда мен бир неча марта улкан адибимизнинг ана шу сўзларини эсладим. Суюн Бургут, Маржоной, Бибисора момо, ветеран, Лочин, Мансурмешлар юртимизда туғилиб ўсган ва мана шундай оғир вазиятларга тушиб қолган бизга таниш инсонларнинг ўзи-ку! Биз уларни ҳаётда кўриб юрганмиз. Лекин ўша йилларда бутун юртимизни қон қилган Шарановскийлар-чи? Асарнинг менга маъқул бўлган томонларидан яна бири шундаки, ёзувчи ўша қийин йилларда республикамизга келиб, адолат ўрнатиш ниқоби остида минглардча кишиларнинг бошига етган тубан одамларнинг башарасини оча олган.

Ростини айтсам, Суюн Бургутнинг ўлимидан кейин Лочиннинг ўлими юрагимни зирқиратиб юборди ва мен. «Шу ўлим лозиммиди?»— деган бир фикрни кўнглимдан ўтказдим. Лекин буюк адиб Лев Толстойнинг Ҳожимурод ҳақидаги қиссасини эслаб, бу фикримдан қайтдим. Чамаси, 1984 — 88 йилларда республикамизда содир бўлган қонунбузарликни китобхон севиб қолган қаҳрамонларининг ўлимисиз юракларга етказиш мумкин бўлмас эди.

Адабиётшунос танқидчилар ҳали бу тўғрида ўзларининг чуқур фикрларини айтадилар. Аммо мен бир нарсага аминман: «Адолат манзили» кўп баҳс-мунозараларга асос бўладиган жиддий, чинакам фалсафий асар. Яна шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, роман бизни мустақиллигимизни қадрлашга ўргатади. Зеро мустақилликка эриша олмаганимизда бу бегуноҳ инсонларни оқлай олмас ва ҳатто улар ҳақида асар ёзишга журъат ҳам қилмас эдик.

Исо ЖАББОРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор.

«МАМАН»НИНГ ТАМҒАСИ ИЛА

Собиқ Нукус қора уй-кигиз мажмуи «Маман» ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганидан буён орадан бир йилча фурсат ўтди. Бу қисқа давр мазкур жамиятнинг Қорақалпоғистондаги энг илғор корхоналари сафидан ўрин олиши учун етарли бўлди.

Бунинг сири оддий. Биринчидан, корхона асосан маҳаллий хом ашё ҳисобидан ишлайди. Иккинчидан, бу ерда чиқариладиган маҳсулотлар, яъни қора уйлар, иссиқ кўрпалар, кигиз тўшак ҳамда кигиз пайпоқлар бугунги кунда Сибирь ва Узоқ Шарқ ўлкаларида, Қозоғистон ва Туркманистонда ўта харидоргир бўлаяпти. «Маман» маҳсулотларини мамлакатимизнинг турли вилоятларида ҳам учратиш мумкин. Ўтган йили корхона деярли 3 миллион сўмлик маҳсулотларини сотишга муваффақ бўлди.

Шунингдек, «Маман» ҳиссадорлик жамияти ўтган йили халқ истеъмол молларини ишлаб чиқаришни 25 фоизга орттирди. Ҳозир бу ерда ҳар хил бахмал пардалар, чопон, дўппи, белбоғлар тайёрланмоқда. Бундан ташқари «Маман» тамғаси қўйилган гиламча ва полосларнинг сифати ҳар қандай мақтовга сазовордир.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ғазалкент шаҳрида Тошкент вилояти «Нон маҳсулотлари» ассоциациясига қарашли «кичик нонвойхона» ташкил этилди. У Германиядан келтирилган ускуналар билан жиҳозланиб, кунига 2 тоннадан зиёд тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ва 12 турдан ортиқ нон ва нон маҳсулотлари етказиб бериш қувватига эга.

СУРАТДА: тайёр маҳсулотларни сотиш пайти. Нигора Сатторова ва Рихси Нагмитова иш устида.

И. ПОРТНОВ сурати.

ДЕПОДА ИССИҚХОНА

Қарши темирйўл бекатига қарашли локомотив депоси республикамиздаги турдош корхоналар ўртасида кўзга кўринарли ўринни эгаллайди.

Бу ерда вагонларни таъмирлаш соҳасида ўзига хос тажриба орттирилган. Депо ходимлари яқинда корхона ҳудудини бир мунча кенгайтириб, яшилликларга буркашга киришдилар. Улар чоғроқ боғ барпо этиш ниятида кўплаб мевали, манзарали дарахт кўчатлари ўтқазмоқдалар, гулзорлар барпо этиляпти. Боғ оралаб қатор йўлак ва хиёбонларга ишчи ва хизматчиларнинг саратон жазирамасида салқинлаб, ором олишлари учун ўриндиқлар ўрнатилади, соябонлар қўйилади.

Депода лимонарий ҳам барпо этилди. Иссиқхонага 60 туп лимон кўчатлари ўтқазилди. Шунингдек, ишчилар иссиқхонанинг бир қисмида гулзор ташкил этишга ҳам киришдилар. Бу ерда сархил чиннигуллар етиштирилади.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Фармон ва ижро

ТЕХНИКАНИНГ ЭГАСИ КИМ?

ёки 18 сўмлик эҳтиёт қисмни бир яшик коньякка алмашган муҳандис ҳақида

БУГУНГИ иқтисодий мураккаб шароитда техника воситаларини сотиб олиш ҳамма хўжаликларнинг ҳам қўлидан келавермайди. Янгисини ололмагач эса «Борига барака» деганларидек, ўзида борини таъмирлаб, оқилона фойдаланиш зарур бўлади. Лекин бизда масаланинг шу томонига эътибор берилмаяпти. Ҳозир ҳам дала ва кўчаларга, шийпон ва хонадонларда қор-ёмғир остида қаровсиз ётган техникаларни учратиш мумкин.

Вазирлар Маҳкамасининг «1995 — 1996 йилларда қишлоқ хўжалиги мажмуининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида» яқинда қабул қилинган қарорида мавжуд қишлоқ хўжалик техникаларини қайта рўйхатдан ўтказиш, техник ҳолатини аниқлаш ҳамда эскирган техникаларни белгиланган тартибда балансдан чиқариш кўзда тутилган. Хўш, жойларда қарор ижроси қандай бажариляпти?

Биз Шофиркон туманидаги кўплаб ташкилот ва хўжаликларда бу ишга эътибор сустлигининг гувоҳи бўлдик. Масалан, қишлоқ хўжалик техника таъминоти ва таъмирлаш ишлаб чиқариш корхонасида ўндан зиёд юк машинаси ишдан сўнг гаражга қўйилмай, ҳайдовчилар уйига олиб кетилмоқда. Корхонага келтирилган эҳтиёт қисмларни ҳисобга олиш, сақлаш ва тасарруф қилишда ҳам суиистеъмоликка йўл қўйилмоқда. Хусусан, назоратчи муҳандис Нажим Ашуров 18 сўмлик бир дона распредвални фуқаро Б. Хўжаевга Бухоронинг бир яшик «Бренди» коньягига алмаштириб юборган. Унинг уйи текширилганда яна 14 турдаги 33 дона ёки 5000 сўмлик янги эҳтиёт қисмлар ҳам топилди. Ҳозир корхонада тафтиш ўтказилмоқда.

Текширув давомида «Қишлоқхўжаликкимё» бирлашмасида ҳам шундай камчиликлар кўзга ташланди. Бирлашмага қарашли давлат рақами 17-99 БХП бўлган «ГАЗ-51» русумли автомашина қаровсиз ва назоратсиз қолганлиги туфайли барча эҳтиёт қисмлари талон-тарож қилинган. Наҳотки бирлашма раҳбари У. Ғаффоровнинг бундан хабари бўлмаса? Ёки ...

Худди шундай ачинарли аҳволни тумандаги хўжаликлараро ерларни мелиорациялаш ташкилотида (бошлиғи А. Қўшмуродов) ҳам учратиш мумкин. Чунончи, 1979 йилда ташкилот «ГАЗ — 53» русумли «КС-1562 Н» автокрани сотиб олган экан. Нимагадир ҳалигача давлат номери олинмаган. Ҳатто туман ички ишлар бўлимида бирор марта ҳам техника кўригидан ўтказилмабди. Бунинг устига ҳали бирор марта фойдаланилмаган машина ишга яроқсиз ҳолга келган. Яъни бирталай эҳтиёт қисмлари ташиб кетилган. Туман прокуратураси бу иш бўйича ташкилот бош муҳандиси Э. Бобомуродовга нисбатан жиноий иш қўзғаб, тергов ишлари бошлаб юборди.

Туман жамоа хўжаликларидаги аҳвол ҳам бундан қолишмайди. Олиб борилган текширувлар шуни кўрсатмоқдаки, деярли ҳамма хўжаликларда қишлоқ хўжалик техникаларини сақлаш, таъмирлаш ва фойдаланиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. 60-70 фоиз техника ва механизм махсус мослаштирилган жойларда сақланмай, очиқ майдонларда, дала ва шийпонларда, ҳайдовчиларнинг уйларида очиқ-сочиқ ётибди. Бунинг устига техниканинг таъмирлангани ва мавсумга тайёрлиги тўғрисидаги ҳисоботларда созланган техникаларни ошириб ёзишдек кўзбўямачиликларга йўл қўйилмоқдаки, бу ўз-ўзини алдашдан бошқа нарса эмас. Чунончи хўжаликларнинг иқтисодиёт ва статистика бўлимига топширган ҳисоботига кўра, турли русумдаги 1347 та трактордан 1108 таси 1995 йил 1 январигача таъмирланиб, экиш мавсумига созлаб қўйилган. 395 та юк машиналаридан 299 таси «юриши» мумкин экан. Бундан ташқари ғаллани ўриб-йиғадиган 39 та агрегатдан атиги 15 таси таъмирланган холос.

Маълумки, бу йил дон экилган майдонлар ўтган йилга нисбатан икки баробар кўпайди. Демак, ҳозирданоқ барча ғалла ўриб йиғадиган агрегатларни ишга шай қилиб қўймасак, четдан биров келиб бизга ёрдам бермайди.

Туманда пахта териш машиналарини таъмирлаш ҳам худди шундай суст. Ҳозиргача мавжуд 111 та пахта териш машинасининг фақатгина 47 таси таъмирланган холос. 205 та сеялкадан 110 таси ҳануз фойдаланишга тайёр эмас. Ваҳоланки, экиш мавсуми эшик қоқиб турибти.

Мирза НУРМАТОВ,
Шофиркон тумани прокурори,
Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Хатлардан сатрлар

НАҲОТКИ ИЛОЖИ БЎЛМАСА

Турон қишлоғи Тошкент шаҳрига ёндош Қибрай туманида жойлашган. Беш йилдирки, мазкур қишлоқ аҳлини ичимлик суви муаммоси қийнаб келади. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг туронликлар турли чиқиндилар аралаш-қуралаш оқаётган ариқ сувидан фойдаланяптилар. Энг ачинарлиси, ана шу ариқ сувини истеъмол қилаётган болалару аёллар ўртасида турли касалликлар кўпайяпти. Айрим ёш оилалар шароитнинг ёмонлигига кўникишолмай бошқа ерларга кўчиб кетишга мажбур бўлаяптилар. Биз нима қилсак экан: қишлоғимизга сув келармикан ёки биз ҳам кўчиб кета қолсакмикан?

САИДВАЛИЕВ, ОЛИМОВА, ВАҲОБОВ, АҲМАДХЎЖАЕВ ва бошқалар (жаъми 11 имзо).

МУТАХАССИСЛАР ИЖОБИЙ БАҲОЛАШДИ

Наманган кимё заводида ишқор-кўмир реагенти (ИКР) моддаси ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу маҳсулот нефтгаз қазиб чиқариш ишларда кенг фойдаланилади.

Ушбу моддани ҳозирга қадар Украинадан ташиб келтирилар, бу эса ўз-ўзидан катта сарф-ҳаражат талаб қиларди. Маҳсулот Мингбулоқда тажрибадан ўтказилиб, мутахассислар томонидан ижобий баҳоланди.

Ҳ. СОДИҚОВ,
«Наманган садоси» газетаси ходими.

МЕҲНАТ КЕТИДАН... СОВҒА

Бухоро шаҳридаги 24-ўрта махсус-интернат тарбияланувчиларига совғалар инъом этилди. Улар бунга ўз меҳнатлари туфайли эришдилар. Гап шундаки, мактаб-интернат тарбияланувчилари ўзлари тўқиган поёндозларни сотиб, эвазига телевизор, кир ювиш машиналари, дазмол ва гиламлар сотиб олдилар. Шунингдек, Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти тизимига қарашли Бухоро ўқув ишлаб чиқариш корхонаси ўқувчилари учун якандозлар, шолча ҳам ажратилди.

Х. ҒАФФОРОВА.
Бухоро.

БОЗОР БОЗОРНИ ОБОД ҚИЛАЯПТИ

Андижон бозори водийда машҳур саналади. Сабаби ҳам арзон, ҳам деҳқонлар учун барча шароитлар яратилган. Бозорга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари келтираётган деҳқонлар Фарғона водийсининг турли қишлоқларидан ёки Самарқанду Бухородан келишади. Уларга барча шароит яратиб бериш эса бозор маъмуриятининг доимий диққат-эътиборида.

Ҳозирда Андижон бозорини янада обод қилиш мақсадида турли тадбирлар белгиланган. Ҳар ойда кундалик йиғимдан тушаётган маблағнинг маълум миқдори бозорни обод қилиш ва таъмирлаш ишларига сарфланаётир.

У. САКСОНБОЕВ.
Андижон вилояти.

• Ислоҳот одимлари

ҲИСОБ-КИТОБЛАРНИНГ ИНКАССА ШАКЛИДАН НЕГА ВОЗ КЕЧИЛДИ?

Маълумки, шу пайтга қадар корхона ва ташкилотлар ўртасида ўзаро ҳисоб-китобларни амалга оширишда инкасса усули қўлланиб келинарди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 26 январдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китобларни нормаллаштириш, уларнинг ўз вақтида амалга оширилиши учун масъулиятни ошириш ва тўлов интизомини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига биноан, бу усул бекор қилинди ва ҳисоб-китобларни бир мунча такомиллашган шакллар, яъни аккредитив тўлов топшириқномалари, чеклар ва тижорат банклари векселлари орқали амалга ошириш тавсия этилди. Хўш, ҳисоб-китобларнинг мазкур янги шакли аввалгисидан нимаси билан фарқланади? Бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раисининг ўринбосари Ўткир НИҒМАТОВ мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Бугунги кунда республикамиз корхона ва ташкилотлари ўртасидаги ўзаро қарзларнинг ўсиши жиддий муаммо бўлиб қолди. Мамлакатимиз Президенти И. Каримов 1994 йил 13 октябрда бўлиб ўтган Вазирлар Маҳкамасининг йиғилишидаги нутқида бу ҳақда алоҳида тўхталиб ўтганди. Ушбу муаммони тезроқ бартараф этиш мақсадида корхона ва ташкилотлар ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китобларнинг инкасса усулидан воз кечилди. Чунки у, аввало, тўловнинг товар етказиб берувчи ҳисоб варағига келиб тушишини кечиктирадиган, корхона ва ташкилотларнинг ўзаро дебиторлик ва кредиторлик қарзларини кўпайтирувчи ва банкларда иккинчи картотеканинг ўсишига олиб келувчи асосий омил эди. Иккинчидан, ҳисоб-китобнинг инкасса шаклидан фойдаланганда, ташкилот раҳбарларининг масъулияти пасаяр, жўнатилган товарлар учун пулнинг келиб тушиши устидан назорат қилиш сусаяди. Қолаверса, жаҳоннинг ҳеч бир ривожланган давлатида ҳисоб-китобларнинг бу шакли қўлланилмайди. Бундан ташқари, соғлиқни сақлаш, халқ таълими, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, мудофаа ва маъмурий идоралар каби кўпгина соҳаларга сарф-ҳаражатлар давлат бюджетидан молиялаштирилади ва тўловларнинг бюджетга ўз вақтида тушишини талаб этади. Шу боис бундан буён бюджет тўловлари фақат тўлов топшириқномалари ҳамда солиқ инспекцияларининг тўлов талабномалари орқали амалга оширилади. Бироқ газ, электр энергияси, сув, коммунал хизматлар учун тўловларда инкасса шакли сақланиб қолади. Яна бир янгилик. Келгусида халқ хўжалигида бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган ҳисоб-китоблардан бири — тижорат банкларининг вексellарини жорий этишни режалаштираяпмиз. Унинг аҳамиятли томони нимада? Вексел ёзма ҳужжат бўлиб, банкнинг муайян миқдордаги пулни вексел сақловчига ёки унинг буйруғига кўра белгиланган муддатда ёинки талаби бўйича тўлаш юзасидан ҳеч қандай шартлар қўйилмаган мажбуриятларини ифодалайди. Шунингдек, банк вексели ҳисоб-китобларни тезлатиш ва енгиллаштиришга ёрдам беради. Мижозларнинг турли миқдордаги ва турли муддатдаги вақтинчалик эркин пул маблағларидан самарали фойдаланишига имконият яратади. Хўжаликлар ўртасида тўлов ҳужжати вазифасини ўтайди. У бир қатор имтиёзларга ҳам эга:

— кафолатланган ишончли маблағларга эга бўлишни таъминлаш;

— ҳисоб варақаларидаги вақтинчалик эркин маблағларнинг юқори ликвидлилигини сақлаган ҳолда уларни қадрсизланишдан сақлаш.

Банк векселлари унинг муддати тугаганидан сўнг ёки муддатидан илгари ҳам сўзсиз тўловга қабул қилинади. Айни вақтда эмитент банкларининг векселларини бошқа банклар ҳам тўловга қабул қилишлари мумкин. Бу эса пулга муҳтож бўлиб қолган корхоналар учун ғоят қулайдир. Банк векселларининг ҳисоб-китобларда қўлланилиши хўжаликлар орасидаги ўзаро қарзларни тўлашни тезлаштиришда ижобий натижаларга олиб келади.

1995 йил 1 февралга қадар тўлов учун қабул қилинган ҳужжатлар эса банкда қолади ва улар шу вақтгача амал қилиб келинган қонун-қоидаларга асосланади.

Суҳбатни «Халқ сўзи» мухбири Б. ОСТОНАҚУЛОВ ёзиб олди.

• Таваллудининг 80 йиллигига

«БАХТЛИ АЁЛ ДЕСА ҲАҚЛИ ХАЛОЙИҚ»

(шоира ижодхонасида)

Бугун забардаст шоира, моҳир таржимон ва жамоат арбоби Зулфияхоним 80 ёшга тўлдилар. Зулфияхоним, шубҳасиз, XX аср ўзбек адабиётининг чақноқ юлдузларидан бири. Шоира ижодининг 65 йилдан бери яшнаб, гуркираб, яшариб, мева бериб келаётганлиги бахтли тақдирнинг ҳноятидир.

Ёниқ қалами билан ҳамиша эл кўнглига ҳарорат бахш этувчи Зулфияхоним бугунги муборак кунда «Халқ сўзи» муштарийларига ўзларининг янги асарларидан ажиб бир гулдаста ҳадя этмоқдалар.

ЗУЛФИЯ,
Ўзбекистон халқ шоираси

ХОТИРАМ СИНИҚЛАРИ

(Достон)

Ҳуррият, келдингми — наҳотки келдинг...
Пинҳона соғиндим, пинҳона кутдим.
Ёмғирга бағрини тутган саҳродек —
Сенинг насимингга қалбимни тутдим.

Мана, қалб — бахту дард тўла денгизим,
Мавжлари шуҳратим, ҳижрон, ўкинчим.
Қўрқув калхатлари тегиб синдирган —
Ёдим синиқлари остда — чўкинди.

Ёдим синиқлари, қалқ, овоз берай,
Қалкди, юрагим, чида, бер бардош.
Қарагин титроқда — ҳаммаси жонли,
Қара, ҳаммасининг юзи қонталаш...

Бу онам — тангрининг бахтли онида
Айри ихлос билан яратгани чин.
Қароғида меҳр шаъмлари ёниқ —
Гуллаган ўрикдай ораста отин.

Кун тойиб, шуълалар кўчгач уфққа,
Сайроқи қушларнинг тинганда базми,
Онам дилимизни чорлаб қўшиққа,
Ним-ним сочар эди мумтозлар назмин.

Сўфи Оллоёрми, девона Машраб
Баёзларин ўпиб қўлга оларди.
Юмушми, ўйинми — барини ташлаб,
Сеҳрли оламга кириб борардик.

Рангу оҳангларни жонга қуйганда,
Шуълага тўларди бутун коинот.
Ўзимни сеҳрга асир туйганда,
Юракда ёзарди қўшиқ ўт қанот.

Янгамга эш бўлиб тикдим палагим,
Қоғоздан сир тутган сатримни тепчиб.
Гулларди палакда ширин тилагим —
Кўзимдан ёшликнинг нурларин ичиб.

Ҳовлимиз зийнати жамбил, райҳондай,
Отам таъбирича эдим бойчечак.
Ҳали биз сезмаган қора қиш аро
Наҳот, жонланмоқда ишқ отлиғ чечак...

Ва ҳадемай сездик бу қаҳратонни,
Тиғдай тилларида ялай бошлади.
Қадами етганда ҳар хонадоннинг —
Қувончи бужмайиб, сўлий бошлади...

...Ака, кўзингизда оташ бор эди,
Ака, жонингизда қуёш бор эди,
Султонликка лойиқ келбат, лаёқат,
Сардорники янглиғ бардош бор эди.

Сизни-да қора тун олдилармикин,
Қўлингизга кишан солдилармикин,
Юкиниш, ялинчмас — ғурурни кўриб,
Ваҳший ғазабларда ёндилармикин?!

Ака, жоним акам — жондошим акам,
Олтмиш йил изимга қайтиб йиғлайин,
Бўғзимда тош бўлган йўқловларимни
«Оҳ»ларим эритар — айтиб йиғлайин.

Сингилни «меҳрдан бино» дейдилар,
Кўз ёшга етдими меҳримнинг кучи?!
Гуноҳсиз, жонимнинг қотилларига
Ўқ қилиб отдимми нафратим, ўчим?

...Бунча чидам қайдан — пўлат, оловдан,
Метиндан яралган жонмиди отам...
Оташ оғушидан топиб бизга нон,
Ғамга ҳам чидамли бўларкан одам.

Онам қўлларида муштдай тугунчак,
Тош шаҳарни кезар авахта излаб,
Авахта нечадир, зор она неча,
Нечалар яшарди замонни «сиз»лаб.

Кекса кўзларида мўлдир ва мўлдир
Қотган кўз ёшларга боқардим ҳайрон.

Бу сокин жуссани кемирар не сир,
Не боис муттасил диллари вайрон...

Куни бўйи кезиб, букчайиб, толиб,
Кекса бағрин ерга бериб ётарди.
Биз ночор бир-бирга эзилиб боқиб,
Сукут денгизига оғир ботардик.

Онам, «сув бошидан лойқа» дердингиз,
Билмасдик бу гапда ҳақиқат зухур,
Муҳташам бинода сирли, яширин
Асл йигитларга қазиларди гўр.

Қолганда азоблар исканжасида,
Ота, бир кўрмадик кўзингизда ёш.
Яшаб умидларнинг пок саждасида,
Ҳатто ёвингизга отмадингиз тош.

Ва фақат дедингиз: «Солдим худога»,
Бу қирғин дояси худосизлар-ку.
...Сабр, қаноатдан яралган элим,
Сўқир ҳам ўзига сўқмоқ излар-ку!

Норғул ўғилларинг қирилди қушдай
Сибирнинг нур тушмас ўрмонларида.
Сен эса яшардинг мисоли тушда,
Туртиниб ғофиллик туманларида.

Менми? Мен шу қадар ёш эдим ҳали,
Ёшлик — ғам — бегона бир-бирига.
Қутилмоққа андуҳ ботқоқларидан
Осилдим муҳаббат шодликларига.

Менми? Мен ишқ отлиғ бир жаҳон аро
Шеър тинглаб, шеър тизиб — шеърларда
қолдим...
Беҳиштий жаранглар — жонимга оро —
Ўзимнинг бахтимда ўзим йўқолдим.

Бахт қасримга кириб мени топди дард,
Уруш, ёзда ёққан қор каби ўлим.
Ўттизга етмаёқ сочим қор ялаб,
Кўз ёшим сойига тўкилди гулим.

Онам, доноликда ягона онам,
Исён кўтаришдан бермабсиз сабоқ.
Устимга кетма-кет тоғ қулаган дам
Қолдим яшин урган полопон сиёқ.

Бўлди, бас! Жангдан сўнг хорғин саркарда
Тирик аскарларин тизгандай қатор —
Мен тирик ҳисларим бир жойга йиғдим
Ва кучли яшашга айладим қарор.

Юртни бўрон бўлиб кездим бош-оёқ,
Қабристонлар аро қуюндай юрдим,
Энг кичик гиёҳ ҳам наздимда уйғоқ,
Фақат эл-элатни сукутда кўрдим.

Тушларимда топиб акам жасадин,
Отамнинг ёнига қазитдим қабр.
Ўзим ёнгинамда руҳлар ёнди деб
Ҳокига сув сепиб, тиладим сабр.

Тақдир, тақдир дедим, яшадим узоқ,
Тақдир пешонага ёзиқ дейишди.
Ёзиқни деворга урдим-у бироқ
Мен синдим, қонимдан ғиштлари пишди.

Алам. Ёмон алам кўзинг кўр бўлса,
Лекин сўқир диллик ундан-да даҳшат.
Халқ ганжин юлмоққа чўзилган қўлга
Биз алвон гулдаста тутибмиз фақат.

«Янги ҳаёт» дебмиз ўша кунларни,
Беталаб, бенолиш яшабмиз кўп йил.
Бир ўйлаб кўрмабмиз бу юрт ҳокимин
Лаби кулиб, нечун ранг-рўйи заҳил?!

Тожи йўқ подшодай сездими ўзин,
Шуъла ёйилмади букик дилида?
Қўлида зарра йўқ ихтиёр, изн,
Билдими йитарди ғурур элида?!

«Ватанпарвар» дебмиз ўз-ўзимизни,
Денгизлар қурибди, чирибди балиқ.
«Инсонсан, бошингни кўтар», демабди,
Кўнглинг қолганмиди бизлардан, холиқ?

Ўзинг бергандинг-ку, поклик, ҳалоллик,
Иймону ишончлар — бутун, беиллат,
Қилолмас эди-ку шайтон даллоллик,
Илму ҳикматларга ёр эди миллат.

...Эй гумбазигардун, қолдимми ғофил,
Ишонч, эътиқодлар чиқди пучларга?!
Суяниб нажотлар кутгандик, наҳот,
Бизга чох қазиган қора кучларга?!

Ким билсин, савоб деб уринишлар ҳам,
Замона созига ўйинми бари.
Дейдилар: яратган энг улуғ ҳакам
Ҳеч қачон адашмас тарозулари.

Қай бири вазминроқ: савобми — гуноҳ,
Яшадим-ку риё харомдан нари.
Куйганман. Бош-оёқ куюк жисмимнинг —
Нимасин ёқарди дўзах ўтлари...

Бу дунёда кўрган азоб, кўз ёшлар
Савоб посангисин хиёл босарми?
Гумроҳлик палласин тўлдирса тошлар,
Энг баланд дорига мени осарми?!

Ёшим кетиб-кетиб, тордай тарангман,
Капалак шарпаси тегса, узилур.
Чидай-чидай юпқа тортган парангман,
Чўян бўлса ҳам дил — қулфи бузилур.

Лекин яшаяпман, отам ва онам
Чайир арқоқлардан тўқишган чоғи.
Айтилмаган алам, ёзилмаган шеър,
Олинмаган қасос — юрак титроғим.

Бошим — портловчи дуд тўлдирилган хум,
Портлашин кутардим сония сари.
Сабрлар тўкилди нақ кафтдаги қум —
Юзим руҳларида қонли излари...

Билмайман, савобми ё кони гуноҳ,
Зинҳор шаккокликка йўйманг тилагим.
Жасадим дарёга ташланг, руҳим пок,
Оби раҳматларда совусин таним...

...Яллиғланиб ётар кекса хотирам
Ичида шу дардлар, тиғли синиқлар...
...Ҳолбуки, нур ичра далаю дарам,
Ҳолбуки, боғимда булбул чаҳ-чаҳлар...

Ҳуррият, келдингми, наҳотки келдинг.
Келар йўлларингда пинҳона толдим.
Менинг ота-онам, жон Ватанимда,
Элим тақдирида абадий қолдинг...

Келдингей, Истиқлол, истиқбол бўлиб,
Қалбимга насиминг билан йўл солдинг.
Сен шу ҳур назмга ихтиёр бериб,
Мен оғир булутдек бир ёғиб олдим...

Ҳуррият, келдинг-ей, ал-омон келдинг,
Сени қалбим, кўзим, сўзларим қучар.
Вақт етса шу халқда қолар дафтарим,
Вақт етса, бу ёқда қолар дардларим...

Руҳим у ёқларға қуш бўлиб учар...

1995 йил, февраль.

ҚЎШИҚ ТИНГЛАЯПМАН...

(бадиа)

Мени Алишер Навоий номли опера ва балет театримизга Муяссар Раззоқова концертига таклиф этдилар.

Қўшиқ тинглаяпман. Хонанда ижро этаётган қўшиқларнинг жозиб оламига зинама-зина кириб бораяпман...

Концерт дастури икки қисмдан иборат экан: биринчи қисми Ўзбекистон композиторларининг қўшиқ ва арияларидан тузилган эди. Менга таниш ва севимли қўшиқлар ижрочининг маҳорати туфайли ҳамманинг дилига завқ-шавқ бағишлади. Мен ҳам ҳузур қилиб тинглаб ўтирдим. Иккинчи қисми эса жаҳон опера санъатининг дурдоналаридан эди. Ҳаммасини ёш, шубҳасиз, катта истеъдод эгаси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муяссар Раззоқова бир зарбда, бир ҳароратли нафасда ижро этди.

Жаҳонга машҳур опера санъати усталарининг ижроларидан қандай завқланган бўлсам, ёш хонандамиз куйларидан ҳам шундай ифтихор қилдим.

Муяссарнинг овози жуда кучли, товланишли овоз. Концерт давомида у табиат ато этган нодир овозининг ҳамма имкониятлари ва гўзаллигини намойиш этарди.

Мен мусиқашунос эмасман. Мусиқа фанида овознинг бу турини колоратурное сопрано деб аташади. Бу санъат атамаси ҳақида Назира Аҳмедованинг хотира кечасида ўзбек санъатининг онахони, оқила, билимдон, суюкли азизамиз Ҳалимахоним Носирова шундай деган эдилар:

— Назиранинг театримизга келиши қувончли ҳол бўлган эди. Назира Аҳмедованинг овози бизнинг ўзбек саҳнамизда ҳали кам учрайдиган, Европа операларида эса ниҳоятда юксак баҳоланадиган овоз эди. Бундай қўшиқ хонандадан катта санъат талаб қилади. Ижрочи ўз овозининг нафис торларини кўкракнинг туб-тубидан кўтара бориб, баланд пардаларда чиройли янгратиши керак. Охир-оқибатда маҳорат билан овоз уйғунлашувидан жозиб бир қўшиқ дунёга келади, — давом эттирдилар Халимахоним. — Толибжон Содиқов Назира учун «Баҳор» вальсини ёзди. Шундай қилиб, театр санъатимизда бизнинг кўз олдимизда сеҳрли қўшиқлар ижрочиси камол топиб, қўшиқсевар халқимизнинг таҳсинига сазовор бўлди.

Модомики, муносиб куйчиларни кашф этдикми, саҳнамизда бирин-кетин тўла маънодаги опера асарлари бунёдга келди. Мухтор Ашрафийнинг «Дилором»и, Сулаймон Юдаковнинг «Майсаранинг иши» каби ажойиб ижод мевалари ўз яратувчиларига муносиб шуҳрат келтирди, томошабинлар қалбига кира бориб, халқ олқишига сазовор бўлаверди.

Ҳар бир янги асар халқимиз маънавиятини тўлдириб, жамиятимиз тараққиётига янги ривож бағишлаб, катта-катта саҳналарга дадил кўтарилаверди. Ўзбек опера санъатининг шинавандалари Саодат Қобулованинг саҳнамизга кириб келишининг, сеҳрли қўшиқлари тўла жўшқин ижодий йилларининг гувоҳи бўлдик.

— Муяссар қаерда сабоқ олган, — деб сўрайман ёнимда ўтирган бастакор Шоҳида Шоҳимардоновадан.

— Ўзимизнинг Мухтор Ашрафий номидаги консерваториямизда, — дейди фахр билан.

— Меҳрибон устозимиз Саодат Қобулова талабчан, ўзининг ҳамкасбларидан, шогирдларидан сабр ва чидам билан меҳнат қилишни талаб қиладилар, — дейди Муяссар.

Ўзбек опера санъатини яратиб, оёққа турғазган ана шундай санъаткорларнинг издоши Муяссар халқ артисти, профессор Саодат Қобуловадан сабоқ олгани, бу мураккаб санъатнинг ҳам амалий, ҳам назарий мўъжизаларини ўргангани ҳақида ғурур билан сўзлайди.

Яхши овоз инсонга табиат инъом этган мўъжиза. Уни ўз вақтида севиб, кашф этиб тарбияламоқ шу санъат мураббийларининг халқ олдидаги бурчи. Ўйлайманки, бу ҳаммадан ҳам кўпроқ ўша санъаткорнинг ўзининг бурчи.

Алишер Навоий номли театримиз ўз такомилининг янги босқичига кўтарилмоқда. Бугунги концерт туфайли санъатимизнинг тамал тошини қўйган Мухтор Ашрафий, Толибжон Содиқов, Сулаймон Юдаков каби бастакорларимизни яна ёнимизда кўргандек бўлдим. Уларнинг азиз ва муборак номлари ифтихор ва миннатдорлик билан тилга олинди. Ҳа, дурдоналар яратган одамлар абадий яшайдилар. Гўзалликни унутиб, ўлдириб бўлмайди. Уни унутиш нонкўрликдир.

Кейинги пайтларда вақтли матбуотда, баъзан мутахассислар орасида «Ўзбекистонга опера керакми?» каби мавзуларда баҳслар қулоққа чалинади. Бундай нотайин мулоҳазалар юритишнинг ўзи гуноҳи азимдир. Чунки санъат халқни эзгуликка, гўзалликка ошно этади. Санъатнинг ҳар бир тури халқимизнинг ўзига хос бойлиги, маънавий бисоти. Биз ўзимизни ўзимиз руҳан қашшоқлантирмаслигимиз керак.

Муяссарнинг қўшиқларини тинглаш баробарида театр залига қарайман. Ўринлар тўла, ҳамма қандайдир эзгу бир жимликда, гўзаллик оғушида. Биз айниқса, ҳозирги бир қадар иқтисодий қийинчиликлар даврида кишиларнинг руҳини кўтарадиган, маънавиятини бойитадиган, дидини тарбиялайдиган асарлар яратишимиз керак. Бизнинг санъатимиз ҳозир шу даражага етганки, менимча, энг сара асарларимизни жаҳон саҳнасига баҳузур, ишонч билан олиб бориш мумкин. Уни шу даражага етказган санъаткорларимизга, истеъдодли ёшларимизга эътиборни кўпроқ қаратишимиз лозимдир.

Биз томошабинларимизни санъатимизнинг опера ва балет сингари дунёвий андозалардаги, жаҳон халқларига муштарак асарларни тинглашига, улардан кўникма ҳосил қилишига ҳаракат қилишимиз зарурдир.

Санъатнинг илк чизиқлари, илк сеҳрлари инсон гўдаклигидаёқ унинг юрагига она сути билан қуйиладиган аллалардан бошланади. Биз одамларда санъатга меҳр-муҳаббатни ана шу чоғлардан тарбиялашимиз керак, деб ўйлайман.

Муяссар Раззоқова ҳозир катта санъат йўлининг бошида. Олдинда яратиш, қувончларга тўла изланиш, камолот фасли турибди. Бу фасл биз Санъат кошонасида унинг қўшиқларини тинглаган ўша масъуд оқшомдаги каби омадли, файзли бўлишини истайман. Муяссарнинг йўли гулга, дили нурга тўлсин!

ЗУЛФИЯ.
1995 йил, февраль.

ДЎСТЛАР ЭҲТИРОМИ

Кўз ўнгимда Зулфия шеърлари асосида яратилган Ўзбекистон достони намоён бўлди. Ўқийман, зеҳн соламан, яйрайман: меҳнатсевар, саҳоватли, туйғун ва маънавий бой халқи билан бирга унинг қизи Зулфия камол топди ва ҳануз юксалишда. Яшнаган ўлка — Ўзбекистон боғлариаро Зулфия қўшиқлари янграйди.

Мусаффо қалбингиз, шеъриятингиз, одамларга сиз бахш этган барча эзгулик учун ташаккур сизга, қимматли Зулфия!

Эди ОГНЕЦВЕТ.

Ўзбек шоираси Зулфиянинг қутлуғ қадами туфайли Шарқ адабиётига санъаткор аёл кириб келди, ёш ва иқтидорли шоиралар бутун бир плеядасининг овози баралла янграй бошлади.

Чингиз АЙТМАТОВ.

Зулфияхоним шеъри — чинакам шеър. Яъни у нозима эмас, шоира! Ўзбек табиати, ўзбек қалби, ўзбек меҳнаткашининг бахтиёрлиги, ўзбек аёлининг ёрқин ва сулув сиймоси, дарди ва бахти, тўй ва томошаси — мана Зулфиянинг шеърияти!

МИРТЕМИР.

Ажойиб табиатли кишиларни кўрганда нодир инжу топган кишидек қувонаман, ҳаётни янада қаттиқроқ севаман. Сиз, Зулфия, мен учун ана шу нодир инжу ва гўзал кишилардан бирисиз... Сиз ўзбек хотин-қизлари чаманидан гўзал бир санъат биносини қурдингиз.

Марварид ДИЛБОЗИЙ.

«МУШОИРА» тасвирий воситаларнинг бойлиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Унда хотин-қизларга хос кузатувчанлик эпик кенглик билан уйғунлашиб кетади. Фикрларнинг тийранлиги туйғуларнинг тўлқинлилиги билан ҳамоҳанг. Унда ҳамиша халқларнинг тинчлиги ва бахт-саодати учун янграган поэзиянинг садосини эшитиб турасан киши. «Мушоира»ни дадиллик билан адабиётимизнинг дурдонаси деб атай оламиз.

Вера ИНБЕР.

Зулфия ва шеърият, Зулфия ва қўшиқ — бу сўзларни бир-биридан ажратиб бўлмайди.

...Зулфия, унинг ижоди, шеърияти маънавий турмушимизнинг, миллий маданиятимизнинг бир қисмига айланиб кетган. Биз шундай деб ҳисоблаймиз ва бу билан фахрланамиз.

Мустай КАРИМ.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚИЙ ТЕАТРИ БИНОСИДА

1995 йил 8—12 — 25 март кунлари
АБДУХОЛИҚ МАМАРАСУЛОВ
иштирокида
МЕНИ КЕЧИРИНГ...
Театрлаштирилган янги концерт дастури
(кулги кечаси)
Қатнашадилар: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар — М. ИХТИЁРОВА, А. МИРЗАЕВА, Ф..АҲМЕДОВ.

Артистлар: Р. МАДИЕВ, Д. САФАЕВА, М. БЕКЧОНОВА, Б. ХОЛМИРЗАЕВ, Т. ПИРЖОНОВ, Ў. ЮСУПОВ, З. ҚОСИМОВА, М. ХЎЖАМБЕРДИЕВ ва бошқалар.
Саҳналаштирувчи режиссёр — Ҳожа Аҳмад Яссавий номидаги халқаро мукофоти ва Андижон вилояти Мирзо Бобур мукофоти совриндори Б. НАЗАРОВ.
Рақсларни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ш. АҲМЕДОВ саҳналаштирган.
Рассом — А. ЖИБОЕДОВ.

Ташкилот ЧМ-50 русумли тароқ машиналари, БВМ маиший момиққа оид машиналарни, Е 1/9 буғ қозони, меҳмонхона хўжалигига мос саноат чанг юткичларни
ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
Тўлов исталган услубда амалга оширилади.
Маълумот учун телефонлар:
90-93-27, 98-73-54, 98-73-57.

«Ўзшаҳарқурилиш» ассоциацияси жамоа аъзолари раис муовини
Неъмат АГЗАМОВнинг
бевақт вафот этганлигини қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдирадилар.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти жамоаси институт директори, ЎзР ФА мухбир-аъзоси Ф. А. Усмоновга опаси
Сабоҳатхон ЮНУСОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент педиатрия медицина институти ректорати 1-ички касалликлар кафедраси мудири, доцент А. М. Шодмоновга отаси
Мамадиёр ШОДМОНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• *БЎЛИМЛАР:*
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-6 5;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• **МАНЗИЛИМИЗ:**
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Сатторов.
Навбатчи — Б. Остонакулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001   Буюртма Г. — 0114   56873 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси.   Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41.   Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.   Босишга топшириш вақти—21.00   Босишга топширилди — 21.00.   1 2 3 4 5 6